

Пише: НСПМ

уторак, 16 април 2013 02:52

О Косову и Метохији, кнезу Лазару, кнегињи Милици, српској властели и народу, манастирима, и црквама, о „Небеској јерахији на Косову“, о значају Косова и Метохије за постојање српског народа, Српска православна црква је говорила током векова и говори и данас, а говриће и у будућности кроз уста и пера својих богонадахнутих монаха и монахиња, свештеника, владика... Наше данашње Сећање посвећено је запису савременика Кнеза Лазара и запису једног од највећих богослова Српске православне цркве.

Монахиња Јефимија, Јелена, жена деспота Угљеше Мрњавчевића, а кћи ћесара Војихне, која се после погибије свога мужа 1371. замонашила и добила име Јефимија. Најважнији њен рад је „Похвала Светом кнезу Лазару“, који је она написала, а затим златом извезла на покрову за кивот кнеза Лазара. Похвала је извезена 1402. године.

ПОХВАЛА СВЕТОМ КНЕЗУ ЛАЗАРУ

У красотама овог света васпитавао си се од младости своје,

Пише: НСПМ

уторак, 16 април 2013 02:52

о нови Мучениче кнеже Лазаре,

и крепка рука Господња међу свом земаљском господом

крепког и славног показа те.

Господствовао си земљом отачаства ти

и у свим добротама узвеселио си уручене ти хришћане

и мужевеним срцем и жељом побожности

изашао си на змију

и непријатеља божаствених цркава,

расудивши да је нестрпљиво срце твоје

да гледаш хришћане отачаства ти овлдане Измаиљћанима,

не би ли како ово постигао:

да оставиш пропадљиву висоту земаљског господства

Пише: НСПМ

уторак, 16 април 2013 02:52

и да се обагриш крвљу својом

и сјединиш са војницима Небеског Цара.

И тако две жеље постигао јеси:

и змију убио јеси

и мучења венац примио јеси од Бога.

Сада не предај забраву вољена ти чеда

која си сирота оставио преласком твојим,

јер откако си ти у небеском весељу вечном,

многе бриге и страдања обузеше ти вољена чеда

и у многим мукама живот проведе,

пошто су овладани Измаиљћанима.

И свима нам је потребна помоћ твоја,

те се молимо моли се заједничком Владики за вољена ти чеда

и за све који им са љубављу и вером служе.

Тугом су многим здружена вољена ти чеда,

јер они што једоше хлеб њихов подигоше на њих буну велику

и твоја добра у заборав ставише, о Мучениче.

Но ако си и прешао из живота овога,

бриге и страдања чеда својих знаш

и као Мученик слободу имаш пред Господом.

Преклони колена пред Владиком Који те венчао,

Пише: НСПМ

уторак, 16 април 2013 02:52

моли да многолетни у добру живот

вољена ти чеда проводе богоугодно,

моли да православна вера хришћанска

неоскудно стоји у отачаству ти,

моли победитеља Бога

да победу подари вољеним ти чедима,

кнезу Стефану и вуку,

за невидљиве и видљиве непријатеље,

јер ако помоћ примамо с Богом,

теби ћемо похвалу и благодарење дати.

Сабери због својих сабеседника, Светих Мученика,

и са свима се помоли Прославитељу ти Богу,

Пише: НСПМ

уторак, 16 април 2013 02:52

извести Георгија,

покрени димитрија,

убеди Теодора,

узми Меркурија и Прокопија

и 40 севастијских мученика не остави

у чијем мучеништву војују чеда твоја вољена,

кнез Стефан и Вук,

моли да им се пода од Бога помоћ,

дођи, дакле, у помоћ нашу, ма где да си.

На моја мала приношења погледај

Пише: НСПМ

уторак, 16 април 2013 02:52

и у многа их урачунај,

јер теби не принесох похвалу како ми приличи,

већ колико је могуће маломе ми разуму,

па зато и мале награде чекам.

Но ниси ти тако, мили мој господине и свети мучениче,

био младаран у пропадљивом и маловечном,

колико више у непролазном и великом,

што примио јеси од Бога,

јер телесно страну мене у туђини

исхрањивао јеси изобилно,

те сада те молим обоје;

Пише: НСПМ

уторак, 16 април 2013 02:52

да ме исхраниш

и да утишаш буру љуту душе и тела мојега.

Јефимија усрдно приноси ово теби, свети.

*

Свети владика Николај Жички

ИЗ ВИДОВДАНСКЕ БЕСЕДЕ

Отаџбина је оно што нас на данашњи дан упућује да мислимо. Црква наша говори нам о двама отаџбинама. И Косовска епопеја понавља и потврђује визију Цркве, визију двеју отаџбина. Царство земаљско и Царство Небеско. Оба царства уткана једно у друго, као душа и тело: оба покривена непровидном копреном. Иако нам се понекад учини да боље познајемо земаљско него небесно, научни испитивачи земаљског расхладе нас својим дознањима – као што то чине у наше дане – да је крајња стварност земаљских не материја него дух, или како један од њих каже: „Ствари су мисли Божије“. При томе долази нам у сећање стари балкански философ Платон, који је наслућивао два света: свет натприродних вечних идеја и свет од сјаја тих идеја у природи. Али, кад је дошао Онај, који није од овога света, Христос Спаситељ, спасао је човечанство од слућења и наслућивања, спасао нас је од незнања у најосновнијем и најважнијем. Открио нам је Отаџбину Небеску, у којој влада не некакав измишљени Хронос који гута своју децу, него Отац који са љубављу сачекује и прима децу своју из њихове привремене земаљске отаџбине. О колико их је до сада примио! И колико одбацио! Као домаћин што стреса воћку, па труле плодове одбацује а здраве сабира и односи у дом Свих Светих. Необично значајан и благ дан; дан који појачава нашу наду у погледу наших умрлих предака, сродника и пријатеља. Јер та недеља је недеља посвећена и свима оним светим и праведним душама, за које се није могло наћи места у нашем кратком

Пише: НСПМ

уторак, 16 април 2013 02:52

календару. То су безбројни милиони оних „који су земљу онебесили својим врлинама“, непрегледни рај „безимених“, како се називају у служби тога дана. Међу њима су и многе душе, које смо ми познавали у овој земаљској отаџбини и које су нам биле драге. То су многобројни „незнани јунаци“ из рата и мира, чија су имена на земљи заборављена и чији су гробови давно преорани. Ту су заиста и Косовски витези, поред Лазара и уз Лазара. Од целе косовске војске ушао је у наш кратки календар само Свети Лазар. Но зар се нису посветили и остали који одоше на Косово „за Крст Часни крвцу прољевати“? Зар и слуга Голубан није жртвовао свој живот као и Лазар за исту ствар? И многи косовски Обилићи, и Страхињићи, и Југовићи? И она јединствена мајка Југовића, и ћерка јој славна царица Милица – зар да и они сви нису онамо где и Свети Лазар? Свакојачко. Но њима су имена у вечитом, небеском календару и њихов спомен у дан Свих Светих. Живе душе њихове су у оном Царству Небесном, коме су честити кнез мудро приволео, у оној првој и вечној отаџбини, у којој се надамо и ми у своје време преселити и са њима састати.

За ту праву и вечну отаџбину ми се припремамо у земаљској отаџбини. Земаљска отаџбина није само земља која нас телесно храни, нити само оквир државе, у којој се узајамно помажемо или носимо. *Нити је то наша земља, него и земља отаца наших*, због чега се и назива отаџбином. Још увек над њом бдију и на њу упливишу својим духом и својим молитвама. У отаџбину спадају и гробови њихови, кости и крв, и сузе њихове. Још у отаџбину спадају и животи оних који се јавно посветише и у кратки наш календар уписани бише, као и прах оних који не уђоше у кратки црквени календар, али уђоше у неисцрпни и увек још непопуњени вечити, небески календар. И њихове задужбине, цркве и манастири, и све светиње свих народних поколења из прошлости. Још у отаџбину спадају и идеали истине и правде отаца наших, и гесла њихова од којих је најсјаније и најзвучније: За Крст Часни и слободу златну. Па у појам отаџбине спадају и борбе за те високе идеале, помоћу којих се формирао карактер народни и сачинила сва величанствена драма наше народне историје. И борба и страдања, и „љуте битке, муке свакојачке“, и победе и порази, и крици и јауци, и песме и молитве, и жртве и тамјан, и восак и уздисање покајника и трпљење праведника – све то, и још много сличнога испуњава појам отаџбине. С таквим садржајем и једна земаљска отаџбина представља светињу. С таквим садржајем, у пуној и богатој мери и наша отаџбина је заиста *светиња у празној земљи*

у којој се могла изговорити она бескућничка реч: где ми је добро, онде ми је отаџбина. Добро је и предобро било у богатој Америци оном полубатаљону Црногораца, који 1915. године кренуше својој крсној отаџбини, да на догледу својих родних планина потону у сињу гробницу. Зашто кренуше на опасан пут непринуђени, у сусрет смрти? Зато што сматраху да им је добро тамо где је отаџбина њихова. Света земља отаца њихових украшена многим светилиштима и освештана премногим жртвама, од којих је Косовска жртва једна од највећих.

Пише: НСПМ

уторак, 16 април 2013 02:52

Кад мислимо о Косовској жртви, ми смо склони о сваком Видовдану да дајемо своје оцене о Косовским борцима, да их такорећи изводимо пред свој суд, те да једне обасипамо похвалама, а друге прекорима. То је суд историје. Но суд историје може бити и обратан, тј. не морају увек потомци судити претке, него и прецима се мора дати право да суде потомке. Тако се онда долази до пуног суда историје. Зар не би било корисно, да ми себе једном ставимо пред суд Косовских светих витеза? Да слушамо њихова питања и да дамо своје одговоре! Никад корисније, мислим, него у ово наше време, кад пред нашим очима падају царства земаљска као гњиле оскоруше од суровог ветра; кад се европски народи узајамно сатиру а азијски с претњом уздижу; кад Хималаји расту, а Алпи падају, и кад се жуте воде лако могу излити преко својих корита и погасити огњеве европске. Но кад ставимо себе пред суд својих предака, морамо поштено одговарати. Ако нас честити кнез пита: - „Да ли сте и ви, као ми, спремни за Небесно царство жртвовати земаљски живот“ – шта ћемо одговорити? „Јесмо, честити кнеже“, одговорићемо, да бисмо само што пре били с тобом у Небесној Отаџбини. *„У нас нема самониклих безбожника,* као што их нема ни у Русији, нити код других Словена. Што их има, *то је од наноса из оних земаља где је Христос презрен и где је духовни вид за Небесно Царство ослепљен.*

Сваки безверац на Светој земљи нашој, ученик је и следбеник неког учитеља са стране, на кога се и позива кад говори као безверац. Не позива се на тебе, честити кнеже, нити на ма кога из историје свога народа, ни на своју мајку, ни на свој сопствени разум, него на неког болесног странца, несловесног, несловенина.

Никад ни један Србин није постао безбожник мислећи својом главом, него туђом.“

Шта ћемо одговорити Милошу, ако нам постави питање: „Имате ли људе и где су они, који ће у часу искушења мудро и јуначки повести народ правим путем?“ Одговорићемо: „Имамо их, славни јуначе, имамо их доста; једни су на видику, а други у пензији, у повучености. Но у одсудном часу, позваћемо и оне из пензије, као што смо и раније чинили кад је требало спасавати отаџбину!“

Пише: НСПМ

уторак, 16 април 2013 02:52

Или, какав одговор да дамо Косвки девојци, кад нас упита о девојкама нашим? Рећи ћемо: „Док платно би јефтино, оне кројише кратке хаљине, а сад кад платно поскупи, оне кроје дугачке хаљине. Зар то није нелогично? Није, није, златна Косовко наша; јер дужина хаљина код девојака не зависи од јефтиноће и скупоће, него од величине стида. Порастао је стид у наше дане, па порасле и хаљине.

Шта бисмо одговорили Страхињићу Бану, ако нас погледа својим страшним очима и упита нешто о брачном животу у вези са својим случајем? Ништа. Заруменили бисмо се и оћутали. Јер како бисмо смели говорити о претрпаности по духовним судовима, о разводима, о цифрама? Опрости победиоче силног Влах Алије, трудићемо се да се поправимо пре него што нас бич Господњи почне поправљати.

Ако ли нам Југовића мајка пројеца питање: „Да ли је још којој Српкињи пукло срце за синовима као мени, шта да јој кажемо?“ „Јесте, света мајко, хиљадама и хиљадама“. Ти си прва но ниси последња, чије је срце изнемогло видећи да су се празни коњи и пси вратили а витезови остали на бојишту. Зашто нас и питаш кад знаш и видиш безбројне мајке српске, којима је пукло срце за јуначким синовима као теби за твојим Дамјаном?

Па још ако стари Југ Богдан навуче седе обрве на очи и упита: - „да л` поштују деца родитеље као што су мене моји синови поштовали“, шта да одговоримо? „Свако пиле данас прави се паметније од квочке, господару наш. Помоли се Богу за нас, твоје потомке, да не прођу стражњи мимо предње.“

Можда ће се и сам господин Вук усудити да се из адског дима дигне и упита: „А има ли међу вама издајника?“ Нисмо чули да их има, странче, и туђинче, нисмо за њих сазнали. Од твог злог примера и од проклете судбе твог потомства сви су се Срби уплашили, те не чујем да има издајника међу њима. Али ако нема издајника, говоре да има нешто слично. Ратни богаташи и сви они који више воле земаљско царство него небесно. Ако ти је тешка самоћа тамо, ови нису удаљени од тебе, можеш их довикнути и могу те чути.“

О браћо моја, суд историје, суд је вечне правде Божије, према којој је све немоћно и све ништавило. Но тај суд историје разуман је, потпун и користан кад се суди с обе стране, тј. кад садашњост суди прошлости и кад се да судити од прошлости. Такво је убеђење нашег народа. Због тога ништа није за њ ново што сад бива у свету. Он је искуством стекао правилно мерило које можда недостаје и великим народима. Он слуша о победама и слуша о поразима, но он зна релативну вредност и једног и другог. Он је имао победа, које нису значиле срећу, и пораза који нису значили несрећу. Све је привремено, само је Бог вечит. И све привремено мора се уређивати према вечитоме, ако хоће да задржи сјај и трајност. Тако и земаљска отаџбина мора стајати у служби вечне отаџбине, и свако земаљско царство у служби Царства Небеског. Кад народи на овој малој планети нашој признаду Бога за Бога, и земљу и сву васиону за Божију имовину, и земаљски живот као припрему за живот вечни; кад приме закон Божији као апсолутно правило владања; кад буду светили и венчали име Оца свог Небеснога и изнад сваког другог царства и цара, и кад вољу Његову, мудру вољу родитељску буду ставили изнад сваке људске воље и тиранске самовоље – заиста, онда ће ратови бити немогући. Онда ће се клицање победиоца и крик побеђенога моћи чути само међу зверовима у прашумама. Па и то ће бити неподношљиво за оплемењено срце човечје. Јер тада ће на земљи бити миленијум мира и власт Свих Светих. Боже дај и ускори.

Преузето из књиге: „Свети кнез Лазар и Косовски завет“, Београд-Цетиње, Светигора, Компанија „Новости“, 2007.

Монахиње манастира Ђелије

НЕБЕСКА СРБИЈА

(НСПМ)